

בס"ד. ש"פ וישלח, ט"ז כסלו, ה'תשכ"ה*

ויקה מן הבא בידו מנחה גו'¹, ומבואר בזה בארוכה במאמרי חסידות הנדפסים², וגם בא' הביכלאך שיצאו לאחרונה לגילוי³, שכל הקרבנות והתפלות (שבמקום קרבנות תקנוס⁴) נקראים בשם מנחה. וטעם הדבר, דהנה, עבודת הקרבנות, וכן עבודת התפלה, היא עבודה מלמטה למעלה. וכידוע מעלת עבודת התפלה (וקרבנות) על העבודה דתורה ומצוות, שתורה ענינה המשכה מלמעלה למטה, כי התורה היא חכמתו של הקב"ה, ולימוד התורה של האדם הנה לאמיתתו הרי זה באופן דתען לשוני אמרתך⁵, שעונה וחוזר על דבריו של הקב"ה. ואפילו מצוות שעיקרם שהאדם יקיים אותם, הרי העבודה בזה היא לקיים דבר שצוה הקב"ה, אבל אם האדם יעשה מעצמו דבר שלא צוה הקב"ה, ויחשוב לקיים מצות ה', הרי הוא עובר על כל תוסיף. משא"כ תפלה (ועד"ז קרבנות) ענינה הוא תפלת ובקשת האדם, והיא על הענינים שחסרים לו. ואע"פ שגם תפלה היא מצוה, הרי ענינה של מצוה זו⁶ — שהאדם יבקש על הענינים שלו. וכיון שתפלה היא עבודה מלמטה למעלה, יש בה המעלה דלמעשה ידיך תכסוף⁷, שלכן ה"ה מגעת למעלה יותר מאשר עבודת ההמשכה שמלמעלה למטה. ולכן נקראים כל התפלות בשם מנחה, ר"ת מ"ן ח' ה'⁸, ופירושו: מ"ן — העלאת מיין נוקבין מלמטה למעלה, ח' — שמגעת במזל השמיני שלמעלה מהשתלשלות, ה' — ומשם נמשך בה' תתאה, ספירת המלכות, שורש ומקור הנבראים, שעל ידה יומשך בבי"ע, עד לעשי' הגשמית⁹, להיות רופא חולים ומברך השנים וכו'.

* ע"פ לקר"ש ח"ה ע' 400 ואילך.

(1) פרשתנו לב, יד.
 (2) ד"ה זה בתו"א, תו"ח ואוה"ת. וד"ה ראה ריח בני (שם).
 (3) באב, מספר (31) 12 (גרפס באוה"ת בראשית (כרך ב) רלט, א ואילך).
 (4) ברכות כו, ב.
 (5) תהלים קיט, קעב. וראה ברכות כב, א, אשר, אפילו כשהאדם כבר אומר הד"ת נאמר עליהם "הלא כה דברי כאש", ועד — בנוגע להלכה בפועל.
 (6) תפלה רחמי היא (ברכות כ, ב). וראה רמב"ם ריש הל' תפלה: תפלה .. שיהא אדם מתחנן ומתפלל כו' (וביותר — להרמב"ן שם שמדאורייתא מצותה תפלה בעת צרה (דהאזט)).
 (7) איוב יד, טו. וראה של"ה שער הגדול (כט, ב ואילך).
 (8) תו"א פרשתנו כה, ד.
 (9) לשנות הגשמיות (ראה תניא קו"א רד"ה להבין מ"ש בפע"ח).

(ב) **והנה** אע"פ שכל התפלות נקראים בשם מנחה, הרי מזה שתפלת המנחה בפרט נקראת מנחה¹⁰, מובן, שעיקר הענין דמנחה [העלאה מלמטה למעלה, ובמילא גם המשכת האור שלמעלה מהשתלשלות עד למטה מטה] הוא בתפלת מנחה דוקא. ולכן אמרו חז"ל¹¹ לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה, שהרי אלי' לא נענה אלא בתפלת המנחה¹². והביאור בזה, דהנה, תפלת שחרית היא בתחילת היום, קודם שהאדם נעשה עסוק וטרוד בעניני העולם. ותפלת ערבית היא בסוף היום, לאחר שכתב יצא מעניני העולם. אבל תפלת מנחה באה באמצע הלהט (קאָץ) בעניני עוה"ז¹³, ומבלי הבט על העסקים והטדרות כו', ה"ה מנתק את עצמו מהם ומתפלל מנחה¹⁴. ולכן עבודה זו היא עיקר הענין דהעלאת מ"ן.

וזהו גם הטעם שבתפלת מנחה יש דעות (ועד להלכה למעשה) שהיא (לא כנגד קרבנות, כמו תפלת שחרית וערבית, אלא) כנגד קטורת, וכמ"ש¹⁵ תכון תפלתי קטורת לפניך משאת כפי מנחת ערב¹⁶. והענין בזה, דהנה, החילוק בין קרבנות וקטורת הוא בכמה ענינים, ומהם¹⁷, שכל הקרבנות באים רק מדברים טהורים שמתבררים על ידם, משא"כ בקטורת היו גם דברים טמאים¹⁸, שזהו"ע בירור גקה"ט¹⁹. ומטעם זה מגעת הקטורת למעלה מקרבנות (וכנ"ל שב' הענינים תלויים זב"ז²⁰). ולכן

אות ג'. ואסיקנא דעבד כמר (או) כמר עבד (שו"ע או"ח ר"ס רלג), כי יש במנחה ב' הבחי' (ד"ה והוא עבר הנ"ל ס"ד).

17) ראה בכ"ז עט"ר שער יו"כ בסופו. אוה"ת תולדות קנב, ב. שם פרשתנו רלו, ב. ד"ה והוא כחתן תרני"ו סי"א ואילך.

18) המור שהוא דם של חי' ידוע, כמ"ש הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"א ה"ג (ושם פ"ב ה"ד). וראה טווא"ח סרי"ו. תו"א מג"א צט, א.

19) כ"ה בד"ה והוא כחתן תרני"ו סט"ו (ולהעיר מאוה"ת תולדות שם).

20) דלהיות שהעלאת מ"ן שבה היא מגקה"ט שלמטה מנוגה, היא ממשכת מבחי' מזל השמיני "ונוצר". וע"ד המבואר באגה"ק סכ"ח בענין מעלת הפרה אדומה על קרבנות. וזוהי השייכות דמנחה (מ"ן למזל השמיני, כנ"ל) לקטורת. וראה אוה"ת פרשתנו רלה, סע"ב.

10) ראה ג"כ רד"ה והוא עבר לפניו תרכ"ו.

11) ברכות ו, ב.

12) "והגם דבגמרא שם הנה ר' יוחנן ורב נחמן בר יצחק ס"ל דאף בתפלת ערבית ושחרית הוא כן, ומ"מ הנה אלי' נענה בתפלת המנחה, דמזה מובן דתפלת מנחה היא גבוהה במעלה ומדריגה על התפלות דשחרית וערבית" (רד"ה לעולם יהא אדם תרצ"א — קונטרס טו (נרפס לאח"ז בסה"מ תרצ"א ע' שמה)). וראה להלן הערה 24.

13) וגם בעולם — תפלת המנחה היא בזמן שהשמש כבר פנה, שזה מורה על ההסתור יותר (אוה"ת וישלח רלה, א).

14) אוה"ת שם. סד"ה לעולם יהא תרצ"א (סה"מ תרצ"א ע' שנב).

15) תהלים קמא, ב.

16) דעת ר' יוסי — ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה הגהות מיימוני הל' תפלה פ"ג

נקראים קרבנות בשם אכילה, כמ"ש²¹ את קרבני לחמי לאשי, וקטורת (רז) ריח, שריח הוא למעלה מאכילה, שמגיע בנפש²², וכן הוא גם למעלה, כמבואר בכ"מ. ומעלת הריח על אכילה מובנת גם מזה שאכילה היא בפה, שהוא שער לחיצוניות המוחין, וריח הוא בחוטם, שהוא שער לפנימיות המוחין²³. ואע"פ שגם על קרבנות נאמר²¹ ריח ניחוחי נדכיון שקרבנות בכללות ענינם הוא העלאת מ"ן, ונקראים בשם מנחה, לכן הם ענין של ריח²⁴, הנה בריח גופא יש כמה מדרגות, ריח דקרבנות²⁵, ריח דקטורת (דכל השנה, שבהיכל) ששייך לנקב הימני שבחוטם, וריח דקטורת (דיוהכ"פ, שבקה"ק) ששייך לנקב השמאל²⁶.

ג) וזהו מ"ש ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו. דהנה, המנחה ששלח יעקב לעשו ענינה העלאת מ"ן לבחי' עולם התהו (לעשו כמו שהוא בשרשו), שלכן היו במנחה זו גם בהמות טמאות (דלא כמו קרבנות דתיקון שהיו מבהמות טהורות דוקא)²⁷. ולכן נקראת מנחה, להיותה כמעלת תפלת מנחה על תפלות שחרית וערבית, וכמעלת קטורת על קרבנות.

ד) ועוד ענין בזה, ובהקדים הידוע שזה שעשו (תהו) הוא הבכור, הוא רק בחיצוניות, אבל בפנימיות הנה יעקב הוא הבכור²⁸. ובזה

21) פינחס כה, ב.

22) וכמרו"ל (ברכות מג, ב) שריח הוא דבר שהנשמה נהנית ממנו. והוא בחי' עצם הנשמה שלמע' מהתלבשות בגוף (ד"ה והוא כחתן ססי"א. וראה גם שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו סיי"ג וסכ"ה).

23) ראה המשך תער"ב ח"א ע' תמח ואילך. ד"ה והניף ידו תשי"א וד"ה ויאמר לו יהונתן תשי"א (סה"מ תשי"א ע' נח ואילך. ע' טו). ד"ה והי' ביום ההוא תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' רכט).

24) וי"ל בדא"פ שזהו מה שאמרו בברכות שם: "אף בתפלת ערבית", "אף תפלת שחרית" (הגם שנלמדים מפסוקים אחרים) — כי גם בהם ישנה (בכללות) מעלת הריח (דמנחה). וכן"ל שכל התפלות נקראות בשם מנחה.

25) ראה בעט"ר, שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו, ובד"ה והוא כחתן ססי"א, שריח

שבקרבנות הוא ע"ד ריח המאכל.

26) ראה זח"ג קל, ב: מחד נוקבא חיין ומחד נוקבא חיין דחיין. — בהמובא בפנים ראה בארוכה ד"ה וירח ה' ושלאחריו רדע"ת (המשך תער"ב ח"א ע' תלו ואילך). ושם, דריח המאכל מחזק חיות הנפש (האור"מ מוסיף בהאור"פ, אתכפי"א), וריח הבושם משיב וממשיך חיות חדש (גילוי האור"מ, חי' או גם יחידה, אתהפכא), רעו"ד (ודיוהכ"פ) תשובה. ועפ"ז י"ל לכאורה, דבכללות, החילוק דריח דקרבנות (שגם הוא צ"ל ע"י החוטם) ודקטורת — שזה בנקב הימני וזה בנקב השמאל. — עוד מענין ריח בוד"ה והיריחו תקס"ב (מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' סב ואילך).

27) תו"א פרשתנו כה, א. כו, א.

28) תו"ח פרשתנו מג, ד ואילך. אוה"ת רלא, ב ואילך. קיצורים והערות לתניא ע' מט. ד"ה ביום השמע"צ עת"ר.

יש לבאר דיוק הלשון בתורה אור²⁹ על הפסוק³⁰ וישלח יעקב מלאכים לפניו, "לפניו ממש, אל בחינה שלמעלה ממנו במדריגה כו' בחי' מלכין קדמאין דתהו". דהנה, בפשטות הכוונה בלשון אדמו"ר הזקן "לפניו ממש" היא למעליותא, היינו, שיעקב שלח מלאכים לא לבחינה שהיא כשורה אליו במדריגה, אלא לפניו, לבחי' שלמעלה ממנו. אבל ע"פ הידוע בפירוש רש"י וישלח יעקב מלאכים, מלאכים ממש, שרק את ה"ממש" של המלאכים שלח יעקב לעשו, אבל הרוחניות של המלאכים נשארה אצל יעקב³¹, היינו, שהכוונה ב"ממש" היא לגריעותא, מובן, שגם לפניו ממש הוא לגריעותא. והיינו, שזה שעשו (תהו) הוא לפניו, למעלה מיעקב, הוא רק ב"ממש", בחיצוניות, אבל בפנימיות יעקב הוא למעלה יותר. ועי"ז שיעקב, בעל עולם התיקון, מברר את הניצוצות דתהו שנפלו בשבה"כ, ה"ה ממשיך לא רק מבחי' התהו שקדמה לתיקון, אלא גם מהבחי' שבה עולם התיקון הוא למעלה יותר³². ועי"ז פעל שורץ עשו לקראתו ויחבקהו גו' וישקהו³³, שגם עכשיו, כפי שעשו הוא קודם הברור, במצב שהלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב³⁴, נתבטל עשו ליעקב ונשקו בכל לבו.

דבחי' אוא"ס שלמעלה מתהו ותיקון, ולשם הוא העלי' (ד"ה תקעו תרס"ז קרוב לסופו).

(33) פרשתנו לג, ד.

(34) ספרי בהעלותך ט, יו"ד — הובא בפרש"י כאן.

(29) פרשתנו כד, רע"ג.

(30) ריש פרשתנו.

(31) סה"ש תש"ג ע' 155 — בשם הה"מ.

(32) דלהיות שבנין וסתירת התהו לא הי'

במקרה ח"ו, לזאת, ע"י הברורים נשלם הכוונה